

Wyjaśnienie dotyczące metodologii obliczania przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego

07.12.2018

Szanowni Państwo,

w związku z licznymi pytaniami dotyczącymi metodologii obliczania przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego zamieszczam poniżej wyjaśnienie, przygotowane przez Departamenty Rolnictwa i Rachunków Narodowych Głównego Urzędu Statystycznego.

1. Metoda liczenia przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego od lat jest niezmienna. Wysokość tego dochodu jest wielkością uśrednioną w skali całego kraju i stanowi wypadkową wartość dochodów z indywidualnych gospodarstw rolnych, które mogą osiągać skrajnie różne dochody. Zależy on od wielu elementów takich jak: produkcja globalna, zużycie pośrednie, wartość dodana brutto oraz dotacje, zarówno unijne, jak i krajowe.

a. Wartości rolniczej produkcji globalnej, która stanowi sumę:

- produkcji roślinnej i zwierzęcej (uzależnionej od warunków agro-meteorologicznych niemożliwych do przewidzenia),
- samozaopatrzenia (tj. spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji);
- przyrostów zapasów (produktów roślinnych i zwierzęcych);
- przyrostów stada (przyrost wartości pogłowia zwierząt gospodarskich – inwentarza żywego stada podstawowego i obrotowego, do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób);
- zużycia produkcyjnego (produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasze, materiał siewny, obornik).

b. Produkcję tę powiększa się o wypłaty z funduszy unijnych i krajowych, m.in. z tytułu Uzupełniającej Płatności Obszarowej tj. dopłat do m.in. ziemniaków, buraków, chmielu, lnu, pomidorów, itd.

Tak otrzymaną wielkość pomniejsza się o tzw. zużycie pośrednie, tj. wartość zużytych na cele produkcyjne produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji i z zakupu materiałów (łącznie z paliwami), energii, usług obcych (usług rolniczych, weterynaryjnych, inseminacyjnych transportowych, napraw bieżących, usług telekomunikacyjnych, prowizji płaconych za usługi bankowe), kosztów podróży służbowych i innych kosztów np. ubezpieczenia, dzierżawy i wynajmu.

a. W ten sposób otrzymuje się tzw. wartość dodaną brutto produkcji rolniczej z gospodarstw

indywidualnych, którą następnie powiększa się o inne przychody związane z produkcją (np. wartość odsetek uzyskanych od depozytów, wypłaconych odszkodowań itd.) oraz o wypłaty faktycznie dokonane z tytułu Jednolitej Płatności Obszarowej w ramach funduszy z UE dla rolnictwa.

Otrzymałą wartość pomniejsza się o sumę obciążeń podatkowych i innych zobowiązań finansowych, uzyskując w ten sposób dochód do dyspozycji brutto, który jest dochodem wyłącznie z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie i nie obejmuje dochodów uzyskiwanych przez rolników z innych źródeł np. z tytułu emerytur, rent i innych świadczeń socjalnych.

W dochodzie nie uwzględnia się płatności z programu 500+.

1. Uproszczony schemat liczenia dochodu do dyspozycji brutto z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie jest następujący:

Rolnicza produkcja globalna
+Uzupełniająca Płatność Obszarowa
- Zużycie pośrednie (w tym FISIM)
= Wartość dodana brutto
+ Inne przychody związane z produkcją
+Jednolita Płatność Obszarowa
- Obciążenia podatkowe i inne zobowiązania finansowe
= Dochód do dyspozycji brutto

1. W 2017 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej były korzystne dla producentów rolnych. Koniunkturę w rolnictwie kształtowały dobre zbiory ziemiopłodów, wzrost produkcji wszystkich podstawowych produktów zwierzęcych i wzrost cen na podstawowych rynkach rolnych, co w konsekwencji przełożyło się m.in. na dochody do dyspozycji brutto.
1. W porównaniu z rokiem poprzednim globalna produkcja rolnicza zwiększyła się o 11,9% (w gospodarstwach indywidualnych o 14,1%). O znacznym wzroście produkcji globalnej zdecydował głównie wzrost produkcji zwierzęcej (w indywidualnych gospodarstwach rolnych o 21,4%), ale nie bez znaczenia był również wzrost produkcji roślinnej (w indywidualnych gospodarstwach rolnych o 7,2%).
1. W 2017 r. zarejestrowano zarówno wzrost produkcji w wymiarze ilościowym, jak też wzrost cen, co miało wpływ na wzrost dochodów z indywidualnego gospodarstwa rolnego.
1. Wolumen produkcji zbóż wzrósł o 13,7%, odpowiednio: ziemniaków - o 33%, warzyw - o 9,5%, żywca wieprzowego - o 23,9%, wołowego - o 8,2%, drobiowego o 12,2% i jaj, przy jednoczesnym wzroście cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (o 12,0%) oraz stosunkowo

niewielkim wzroście nakładów produkcyjnych i inwestycyjnych (odpowiednio o 1,8% i o 1,7%).

1. Ceny skupu żywca wołowego w ubiegłym roku były wyższe niż w 2016 r. o 7,3%, odpowiednio: wieprzowego o 7,1%, mleka aż o 25,8% a podstawowe zboża zdrożały średnio o 5,0%. Ponadto w minionym roku duży wzrost cen skupu odnotowano w grupie produktów owoców (o 45,6%) i jaj kurzych (o 39,8%).

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się silną zmienność przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, co pokazuje tabela.

Wyszczególnienie	Lata										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochód z 1 ha	2220	2056	1908	2278	2713	2431	2869	2506	1975	2577	3399
Dynamika (%) rok poprzedni=100	x	92,6	92,8	119,4	119,1	89,6	118,0	87,3	78,8	130,5	131,9

Powyższe dane wykazują duży wzrost dochodów w rolnictwie nie tylko w roku 2017 (wzrost o 822 zł), ale także już w 2016 r., kiedy nastąpił wzrost dochodów o 602 zł. Natomiast w roku 2015 dochód był mniejszy niż w roku 2014 o 531 zł. Duża rozpiętość poziomu i dynamiki dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego pomiędzy latami 2015-2017 wynika z danych odzwierciedlających sytuację w rolnictwie w poszczególnych latach.

1. Rok 2015 był rokiem słabym jeśli chodzi o produkcję rolniczą – dynamika 2015/2014 produkcji globalnej kształtowała się na poziomie 92,5, a zużycie pośrednie na poziomie 96,4. W efekcie wartość dodana brutto w 2015 r. była niższa w porównaniu z 2014 rokiem o 14,1%. Do tego doszły dotacje z UE znacznie niższe niż w roku 2014. Generalnie dane te przełożyły się na niską wartość dochodów do dyspozycji brutto, a w konsekwencji na wyjątkowo niski poziom dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego (1975 zł).
1. Odmienne sytuacja kształtowała się w roku 2017. Nastąpił znaczny wzrost, w cenach bieżących rok do roku, produkcji globalnej (14,1%), dynamika zużycia pośredniego znacznie przekroczyła poziom z 2016 r., ale na tle wskaźników poprzedniego roku wzrost zużycia pośredniego był niewielki (4,6%), co wygenerowało znaczny wzrost wartości dodanej brutto (30%), a w konsekwencji wysoki wskaźnik przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego (3399 zł).

Mamy nadzieję, że przedstawiona powyżej informacja pozwoli zrozumieć stosowaną przez GUS metodologię wyliczania dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego.

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

/.../ Karolina Dawidziuk